

SZABOLCSI HIRLAP.

VEGYES TARTALMU HETI LAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉTEN EGYSZER, VASÁRNAPON.

<p>Előfizetési feltételek:</p> <p>Egész évre 4 frt. Félévre 2 - Negyedévre 1 - A községi jegyző és tanító uraknak egész évre csak két forint.</p>	<p>Az előfizetési pénzek, megrendelések s a lap szétküldése tárgyában teendő fölhasználások Lehnert Antal kiadó könyvkereskedéséhez (a megyeház sarkán) intézendők.</p>	<p>A lap szellemi részét képező küldemények a szerkesztő ezime alatt kéretnek be- küldetni. Bérmertlen levelek csak ismert kezek- től fogadtatnak el. A kéziratok csak világos kívánatra s az illető költségére küldetnek vissza.</p>	<p>Hirdetési díjak:</p> <p>Minden háromszor hasábjott petit-sor egyszeri közlése 5 kr.; többszöri közlés e- setében 4 kr. Kínostári bélyegdíj fejében minden egyes hirdetés után 30 kr. fizetetik. A nyiltéri közlemények díja soronkint 15 krajczár.</p>
--	--	---	--

Hirdetések: fölvetetnek **Lehnert A.** könyvkereskedésében.

A hirlapírók egylete és a sajtó.

III.

Nincs állam, ország, az előttünk ismeretes világrészekben, amely a sajtó terén, de különösen a hirlapirodalom mezején, oly nagymérvű haladást tett volna, oly rövid idő alatt, mint Magyarország.

1790-edik évi január 1-én jelent meg Pozsonyban az első magyar hirlap, a „Magyar Hírmondó”, Rát Máttyás szerkesztése mellett.*

Ki hinné, hogy 1880-ban, tehát nem is egy század múlva, az 1. szám 507-re nőtte ki magát?!

Pedig úgy van!

Magyarországban, illetőleg a magyar koronaterületen ma 507 hirlap lát napvilágot. E számból a fővárosra 194, a vidékre 313 esik. Magyar nyelven megjelenik a fővárosban 142, a vidéken 170; német nyelven a fővárosban 48, a vidéken 65; szlávnyelveken a fővárosban 2, a vidéken 58; román nyelven a fővárosban 1, a vidéken 14; olasz nyelven (Fiumében) 4; héber nyelven a vidéken 2.

Ily haladást egyetlen európai állam sem képes fölmutatni.

E történeti tény hangosan beszél a magyar nemzet életrealitása s a művelődés iránti érdeke, nemkülönben a magyar nyelv hejlékonyasága és fejlődés-képessége mellett.

Elnézve a magyar kultúra fejlődésének mozzanaitól: ezuttal csak a magyar hirlapirodalomra, illetőleg a magyar sajtó képviselői, a magyar hirlapírók maguktartásának megfigye-

* Újabb adatok szerint, e lap már 1786-ban fenn állott. E körülmény azonban mitsem változtat a dolgon Szerk.

TÁRCSA.

Melyik volt bűnösebb?

(Elbeszélés)

Munkáját mindig pontosan és kedvvel teljesítette. Föltűnő volt azonban s mindenki figyelmét felkeltő a tanyán Rózának folytonos búskomolysága és látszólagos titkos fájdalma. Hasztalan ostromolták környezői kérdéseikkel. Róza folyvást zárkózott maradt mindenki előtt; mignem egyszer földeríté az idő, amit az ajk elhallgatott.

Szeptember vége felé érezte Róza, hogy közelg az idő, amidőn a szive alatt hordott tehertől meg kell válnia s életet adnia szerelme zálogának. Erejét napokint fogyatkozni érezte.

Urnője előtt sem maradhatott már tovább titokban állapota. Egy napon észrevevén a gazdatiszt neje, Róza szenvedésének s lassu elgyengülésének okát: Rózát komolyan felszólította, hogy pár nap alatt hagyja el a házat; s tanácsolta neki, hogy térjen vissza anyjához, aki minden bizonynyal könnyörülni fog inséges állapotán.

Mintha a villám csapott volna le Róza közelében: oly iszonyu hatást gyakorolt rá urnőjének különben nem épen szeretet nélküli nyilatkozata.

Róza igen jól tudta, hogy anyja nem fogadja

lésére s föladatuk mikénti megoldásának szemléljére szoritkozom.

Mielőtt azonban, csak most bevalott föladatomban megoldásához fognék; hazafiás készszo- ritással kérem a fővárosi hirlapíró urakat: ne nézzék le és ne kicsinyeljék a vidéki sajtót és hirlapírókat; engedjék meg, hogy a kis Názá- retből is jöhessen valami jó; és ne dobják el e szerény lapot olvasatlanul. Ha egyebet nem is, de jó akaratot, haza- és fajszeretetet, nemzeti büszkeséget, mindenbizonynyal találni fognak az alább olvasandó sorokban. Nem is szeretném, ha bárki is, mást olvasna ki belőlük.

Hirlapokban tehát nics szüksége a ma- gyar nemzetnek. Csupán a fővárosban 194 hir- lap jelenik meg, mint már jeleztem. Szép, irigylendő szám, egy 6085 földirati □ ölyi ter- jedelmű országban.

Oh! mily boldog lehetne Magyarország, ha e 194 fővárosi s 313 vidéki hirlap, mind egy cél felé törekednék, ha mind az ország, a nemzet boldogításán működnek, s annak jólétét és szebb jövőjét munkálná elő!

De valljuk be az igazat, hogy: mindez nem így van nálunk.

Nincs Magyarországon ma már egyetlen országos párt, társadalmi, vallás-erkölcsi, hu- manisztikus sat. egyesület és társulat, amelynek külön közlönye, hirlapja nem volna. Saját hir- lapjai vannak az e haza különböző vidékein lakó nemzetiségeknek is, amint fentebb a hir- lapok nyelvének kimutatásából is látszik. Sőt még egyes osztályoknak is külön hirlapjaik vannak. Igen természetes, hogy mindegyik hirlap saját közönségének érdekeit képviselve leg- első helyen: a szegény ország, a nemzet ér-

deke, csak másodrendű helyet foglalhat a kü- lönféle testületek, pártok és osztályok által tá- mogatott hirlapok hasábjain. A szaklapokat nem értem ide.

Látjuk, minő erős és szenvedélyes har- czok indulnak meg, egyik-másik ellentétes ér- dekek szolgálatában álló hirlapok közt; amely harcokból vajmi kevés üdvös jut az országos, a közös érdekeknek.

Az egyik hirlap védi a kormányt föltét- lenül; a másik korholja és gyanúsítja minden lépten-nyomon: mert saját érdekük úgy hozza magával.

Az egyik nemzetiség közlönye gyűlöletet, utálatot és visszavonást szít, a másik hazai nemzetiség ellen.

Az egyik vallásfelekezeti közlönye, gya- nus szemekkel néz a másiknak előjogaira.

Az egyik osztály lapjai utcai tüntetése- ket rendeznek s lázítják a kedélyeket, a má- sik osztály tagjai ellen.

Ez uraim! nem jól van így. És ha ez állapot még sokáig így tart: félső, hogy min- den orvoslasi kísérlet haszontalan leend.

Hát az ország, a nemzet sebeire senki- sem gondol?

Elforgácsoljuk erőnket a pártkülzdelmekben, az egyes kiesinyes érdekek körüli esatároz- zásokban; és a legfontosabb érdekek védel- mére misem marad.

A fővárosi hirlapoknak vannak színházi, országgyűlési, czirkuszi, fürdői s utcai értesítői; háboru esetében mesés drága harezi tudósítói. Vajjon vannak-e oly kiküldöttjeik is, akik a hazában járnak-kelnek; hogy megfigyeljék az ország, a nemzet, a nép bajait és viszonyait; akik szétnéznének a megyékben es egyes köz-

be. Épen ezért egész testében reszketett, amidőn urnője felmondott neki. Keble, mint vihar által felkor- bacsolt tenger, hullámozott.

E fájdalmas jelenet után még egy nyugtalan éjszakát kellett átvirasztania Rózának a tanyán. Nem tudta magát elhatározni, hogy merre és kihez forduljon. A derék gazdatiszt több napra elutazott ha- záról. Az még talán könnyörült volna rajta; de a szigorú házi nő kérlelhetlen maradt. Szerette Rózát és sajnálta; de a bűnnek menhelyet nem adhat — mondá a szigoruan erkölcsös nő és egyszersmind anyja.

Másnap indulnia kellett a szerencsétlen leány- nak. Már az országoton volt; még sem tudta, hogy merre vegye útját? Végre is szülő-falujára, apja há- zára, anyjára gondolt. E gondolatnál pihent meg zaklatott lelke. Történjék bármi; ő haza megy. Az anyai szív még sem lehet oly hideg, oly kökemény, mint egy idegené! Gondolta magában Róza és vi- gasztalta magát.

Sötét, zivataros éjszaka volt, amikor Róza D. falura megérkezett. Minél közelebb ért anyja házá- hoz, annál levertőbb és kedvetlenebb lön. Reménye mindinkább kezdte elhagyni.

A faluhoz lassan, kerülő utakon közeledett, hogy észre ne vegyék. Mint a tolvaj hátulról, kélme- lődve lopózott anyja hálószobájának egyetlen kivilá-

gitott ablakához. Az ablak alá érve, megkopogtatta lassan, csendesen az ablak üveg-tábláit.

— Ki az? — Hangzott belülről.

A hang anyjától jött. Rózának egész valója megrendült bele.

— Én vagyok édes anyám! leányod Róza. — Felelt esdeklőleg a remegő leány.

— Mit akarsz?

— Bebocsáttatást és bocsánatot anyám Itt térdelek bűnbánólag ablakod alatt. Bocsáss be anyám! — Rimánkodék Róza.

— Oly hálátlan gyermek iránt, mint te, nem érzek semmi anyai kötelességet.

— Ha csakugyan vétkeztem ellened édes jó anyám! én már azért nagyon is megbűnhődtem. Oh! ha tudnád, mennyit szenvedek: bizonynyal könnyörül- nél rajtam!

— Takarodjál házamtól, még jól van dolgod. Kiáltott föl a szívtelen anyja. — Mit fog mondani a falu népe, az elüljáróság, mit a plébánus ur: hogy ha oly romlott személynek, mint te, menhelyet és ápolást nyujtok?!

— Oh! bizonynyal nem kívánják sem a vallás, sem az emberek azt, hogy az anyja elűzze gyermekét a világba épen akkor, amikor az bűnbánólag tér meg az elhagyott szülei házhoz! Ily szigorúság nem lehet sem a földön, sem az égben. Szeretett jó

segekben, s érintkezvén a néppel, vagy a nép barátaival: földritenék s a kormány tudomására juttatnák azt a sok visszaélést, zsarolást, hivatali hanyagságot sat., amiket itt-ott bizonynyal szép számmal találnának széles hazában?!

Az ily kiküldöttek sok oly dolgokat felezhetnének föl, amelyeknek leleplezése, sokkal több és hasznosabb szolgálatokat tenne a hazának és a teher alatt görnyedező népnek, mint a színházi és czirkuszi értesítők s a botrányos események után futkosó riporterek.

Nem mondom én, hogy akár a fővárosi, akár a vidéki hírlapirodalom, egyáltalában nem foglalkozik országos dolgokkal és közérdekű kérdésekkel.

Távol legyen tőlem, ilyesminek még csak föltevése is. De feltűnő és általános roszalásra méltó, sok másdrangu fővárosi képes napi lapnak azon, egyáltalában nem helyeseltető eljárása; hogy míg az országos, politikai és más társadalmi kérdéseknek alig szentelnek a lap elején fél hasábnyi tért: addig egy-egy számban 2—3 rém-regényt is hoznak s a még üres hasábot szemérmetlen pletykákkal s egyes családokat compromittáló fecsegésekkel töltik be. Az ily eljárás egyáltalában nem fér össze a sajtó méltóságával s a hírlapirodalom tisztességével.

Tömörüljenek uraim! hírlapíró urak ott fenn a központban és a vidéken. Forrjanak össze egy testté. Szeressék, de azért ellenőrizzék is egymást. Szólaljanak föl férfiasan minden oly kérdésben, amely által a közös anya, a haza egységes érdekeit veszélyeztetve látják. Hassanak az országgyűlésre oly irányban, amint azt az egységes nemzet jóléte kívánja. Kövessenek el mindent, hogy az e hazában lakó különféle ajku, vallású és érdekű honfiak, mielőbb mint testvérek boruljanak egymás kebelére. S hogy ezt elérhessük, mindennek előtt az ész, szív és akarat öszszes erejével oda kell hatni hogy: a közigazgatás reformáltassék, a kötelező polgári házasság törvényesítettassék, a közös iskolák eszméje érleltessék s az ország nyelve az egész országban kötelezővé tétessék és tiszteltessék. Csak ha így járnak el nemes tisztükben: fogják helyesen megoldani hírlapírói föladatukat és szereznek a sajtónak tekintélyt, tiszteletet és becsületet befelé úgy, mint kifelé.

Azért üdvözlöm én a hírlapírói együletet, hogy együtt, egymás mellett, egyesült akaratlan munkálják elő a haza boldogságát. Zárjon ki az egylet kebeléből minden oly elemet, amely a közös iránybani működést, titkos, vagy legalább nem őszinte intenióinál fogva, akadályozhatja. Működjék az egylet oda, hogy a

anyám! még egyszer öszszeszedem erőmet és kérlek, lágyítsd meg hozzám szivedet és ne engedd, hogy a bünt bűnnel tetézsem.

— Még sem takarodtál el. Ha még tovább is háborgatod nyugalmamat: a kutyákat uszítom rád s a kocsisokkal korbácsoltatlak ki az udvarból.

— Ha a felebaráti szeretetnek, ha az irgalomnak csak egyetlen szikrája is van még szivedben: könyörülj rajtam! Ha már megveted bennem gyermekedet, légy irgalmas hozzám, mint idegen iránt, és engedd meg, hogy legalább az istállóban meghúzhassam magamat. — Esengett a kétségbeeséssel küzdő leány.

— Utóljára mondom, hogy elhord magadat. Menj czukos-társadhoz, ahoz a derék gyujtogatóhoz. Mellette neked is lesz helyed.

E szavak egész a föld poráig sujtották a boldogtalan s testben lélekben megtörtött leányt. Azt, akit ő oly igen szeretett, akinek ártatlanságáról meg van győződve, czinkosnak, gyujtogatónak nevezte anyja. Ez véghetetlen rosszul esett szerető lelkének. Átlátta, hogy hasztalan igyekszik anyja szívét meglágyítani.

— Jól van anyám! Megyek tehát oda, ahova küldesz. Megyek a bűn karjaiba. Isten legyen irgalmas és kegyelmes mindkettőnk lelkének!

E szavak után minden csendes lett. Róza kilépett az udvarról: az utcára s lépteit egyenesen az

hívatas és képesség nélküli kontárok, ne garázdálkodhassanak a hírlapirodalom szentélyében.

Azok a fővárosi és vidéki hírlapírók pedig, akik a már megalakult „Hírlapírói egyület“-be egyáltalában nem akarnak lépni; akik többre becsülik saját magukat, mint a hazai hírlapirodalom becsületét: tegyék le a tollat s engedjenek tért azoknak, akik a haza nevének nem ajkukon, hanem szívükben viselik; akik készek ellenfeleikkel is kezét fogni, készek elvükből is engedni, csak hogy a haza közös érdekeit egyesült erővel munkálhassák elő; akik nem csak azért irnak, hogy olvasóik izlésének hizelegjenek, hanem irnak azért, hogy a nemzeti nyelvet miveljék, az irodalmat fejlesszék s a szép és igaz iránti érteket olvasóiknál nemesítsék.

Apaffy.

A debreczeni „Ébresztő“ szerkesztőjéhez.

Az »Ébresztő« ez idei 7-dik számában megtámadja ön a »Szabolcsi Hírlap« egyik vezércikkét azon tetteért, hogy megróni merészelté azokat a hírlapírókat, akik a »Hírlapírói egyület«-be lépni nem akarnak, és akik a magyar mágnások »szilinderes gazemberek«-nek nevezik. Megtámadja továbbá a »Szabolcsi Hírlap«-ot magát azért, mert a »Hírlapírói egyület«-et pártolja.

Egyik támadás sem jogosult. Első támadására csak annyit jegyzünk meg, hogy épen az »Ébresztő« esik azon hibába, amelyért megrótt benönket. Mi pártoljuk a »Hírlapírói egyület«-et, az »Ébresztő« nem: tehát kvittek vagyunk. Különben az »Ébresztő« ezen magán nézetére mai vezércikkünk vonatkozó része, tüzetesen megfelel. Ajánljuk az »Ébresztő« figyelmébe.

Második támadását azzal indokolja, hogy »Petőfi még fűségesebb született magyarságokra (?) írta ama sorokat:

„Ti bíboros haramiák
Ti koronázott tolvajok!..“

Igaz, hogy eme sorokat Petőfi írta még pedig 1848-ban.

A különbség csak az, hogy az idézett sorokat Petőfi, nem pedig az »Ébresztő« írta.

Az »Ébresztő« ez érveléséből csak az tűnik ki, hogy ő is épen oly bálványimádó, mint más (?). Szeret a tekintélyekre hivatkozni; mégis megrója azt másban. »Igy van az, ha valaki egyéni önállóságát elveszti« (saját szavai). Igy esik vissza a meggondolatlanul földobott kő, a hajító fejére.

T a n ü g y.

A tanítói tekintély, mint a fegyelem ébresztő-sének legfőbb eszköze.

II.

A tanodai fegyelem fentartása, majdnem egészen a tanítónak nevelői és tanítói tekintélyétől függ.

A tanító személyiségének benyomása leglényegesebb biztosítéka lévén a nevelői működésnek: a nevelő személyiségének tekintélyesnek kell lennie.

erdő felé irányzá. Nem lépett; inkább csak tántorgott szegény.

Nagy sokára elérte az erdőt; de már ereje teljesen megfogyott. Azon édes reményben, hogy földi künjai véget érnek, lelkét a mindenható Istennek ajánlva, öszzerogyott.

Sokáig feküdtetett eszméletlen állapotában; mert midőn magához jött és széttékintett maga körül: egy élettelen újdonszülött feküdt kebelén.

A szerencsétlen önkívületi állapotában megfogytotta gyermekét.

* * *

A k... i törvényszék termébe vezetem olvasóimat, ahol egy gyermekgyilkos nő fölött folyik a végtárgyalás.

A törvényszéki terem karzatán számos kíváncsi közönség leste az eredményt.

Az elnök által adott jelre, a folyosóra nyíló kétszárnyu ajtó megnyílik s rajta két fegyveres őr kíséretében, egy számalomra méltó, megtört gyenge női alak lép be.

A meglepően halvány arcú nőben Smied Rózára, elbeszélésünk boldogtalan hősnőjére ismerünk.

Az elnök intésére a vádlottak padján helyet foglalt és elkezdett keservesen zokogni. Az elnök

»Semmi sem nevel jobban,« mondja Szilasi a »Nevelés tudomány« című művében, »mint egy derék férfinak jelenléte. Nem kell neki tanítani, predikálni, lármázni és fenyegetni; az a csendes nyugodt otléte napként melegít.«

»Amilyen a tanító, olyan a tanuló,« szokták közönségesen mondani. Igen helyesen; mert a nevelés tulajdonképeni célja nem egyéb, mint a gyermekeket a műveltség, erkölcsösség és erényesség azon színvonalára emelni, amelyen tanítói állanak. Mi természetesebb tehát mint, hogy a tanítónak mintául, eszményképpül, szóval például kell szolgálnia a gyermekeknek.

Az a tanító, aki csak szóval tanít, vagy nevel; nem egyszersmind példával is: az a siker leg hathatósabb segédeszköze nélkül szükölködik.

A példának jutott a legfontosabb szerep, a szoros értelményű nevelésnél és tanításnál. Példa, utánzás által tanul a gyermek járni, beszélni; általában mindazon ügyességeket és készségeket, amelyekre az első évek képesek, példa által sajátítja el a gyermek. Az oktatás sem mehet sokra, ha a példa nem járul hozzá; sőt a példából kell kiindulni hogy a szabályt megérthesse a gyermek. Az erkölcsi eszmék csak akkor hatolhatnak a gyermek fejébe és szívébe: ha azokat a példa megtestesíti. A nevelés csak akkor érheti el a célját, ha a növendéket jó példával veszi körül.

Mint hogy példával a természet minden lényé szolgál, és igen gyakran rosz példával is: mi természetesebb mint az, hogy a tanító föfeladatának tekintse azokat rendezni, a rosszakat eltávolítani, vagy jó példák által gyöngíteni.

Hogy pedig a tanító példája áldásosan hasson a növendékekre: mindenekelőtt a tanítónak kell példásnak lennie. A tanítónak minden egyes mozdulata, működése: érdemes, tiszteletes személyiséget tárjon föl a növendékek előtt. És tapasztalni fogja, hogy a gyermek gyakran olyat is megtesz, amitől, természeti ösztöne és vágya, egészen ellenkező irányba tereli.

Egy darab időn át, midőn a módszer újítás vizketége anynyi fejet foglalkodtat vala, kezdtek sokan a tanítási módszer kifejtése mellett, a tanító személyes tulajdonságairól és jelleméről megfelekedezni; elegendőnek, sőt mindent eszközlőnek tartván a világ ismeretét a tanítási képességet.

Lassankint azonban jobb nézetekre jöttek.

Locke igen erősen hangsúlyozta a nevelő példaadásának erkölcsös befolyását; kijelentvén, hogy a nélkül minden nevelési törekvés terméketlen.

Rousseau szerint, lehetetlen a gyermeket jól nevelni: ha a tanító nem nevelt. Basedow is hasztalan fáradozik a tanító személyiségének semmire sem méltató, elvont módszerének terjesztésében. A derék tanító személyiségének hatása elől, lehetetlen magát elvonnia a gyermeknek.

Hangja nekik jobban tetszik, mint a legbüjosabb zene; tekintete mélyebben esik szívükbe

kérdéseire most is, mint a vizsgálatnál, egy nyomon, egyenesen és igazán felelt.

A hallgató-közönség részvétellel és feszült figyelemmel kísérte a vádlott nő minden szavát.

A törvényszéki bírák maguk is elérzékenyettek az oly szelid és ártatlan kinézésű leány láttára. De a bíráknak nem szívük meleg érzelme, hanem a törvény hideg szavai szerint kellett itélni a boldogtalan teremtés fölött.

Közönség és bírák egyaránt átlátták, hogy e bűnesetnél nem Smied Róza, hanem anyja a legbünyösebb. Amde nem volt szakasz a törvénykönyvben, amelyet a gonosz anyára lehetett volna olvasni. A gyermekgyilkosság alanyi és tárgyi tényálladéka, megczáfolhatlanul, önbeismerés alapján beigazolván van. A bűnösnek tehát lakolni kell.

A törvényszék 3 évi fogságra ítélte a szerencsétlen vádlottat.

Az ítéletet keménynek, tulszigorúnak találta mindenki. Vádlott ügyvéde bejelentette védenccze részéről a fölebbezést. A vádló ügyvéd megnyugodott az ítéletben.

Midőn az ítéletet az elnök kimondta, Róza ajultan rogyott össze üllő helyén; csak nagy sokára sikerült eszméletre hozni. Nem csuda. Anyyi szenvedés alatt, mint amennyit Róza alig egy év alatt átértzett, a legerősebb természet is megtörik vala.

s hathatósabban int, mint a szó; komoly szava pedig jobban fáj, mint másnak veszszője.

Személyisége, tekintélye által vezetheti tehát legbiztosabban a jó tanító a reá bizott növendékeket a végcél felé; ami intés, vagy fenyegetés, büntetés vagy jutalmazás, prédikálás vagy tanítás által: alig lenne elérhető,

Gr. Brt.

CSEVEGÉSEK.

— Ne is marasztaljatok barátaim. Nekem török szakad, haza kell mennem; ha azt akarom, hogy nőm holnap reggel savanyú arccal ne fogadjon. — Mondá egy nős ember mulató barátaihoz, akik sehogy sem akarták, hogy elhagyja társaságukat.

— Az igen rendén van barátom. Ha az ember kissé mámoros: igen jól áll hozzá egy kis savanyúság. — Jegyzé meg egyik barátja a távozni készülőnek.

* * *

Tanító: Ki teremtett téged fiam? Megtudnád-e mondani?

Tanuló: Igenis tanító ur! Az Isten teremtett, hanem csak ilyen kicsinek ni (mutatja a fiu két kezével). Ilyen nagyra, mint most vagyok, már magantól nőttem.

* * *

Gyula: Papa! mikor veszed már meg azt a ponyt, amelyiket báró Bárdossyéknaál a minap kiválasztottam?!

Papa: Majd ha pénzem lesz fiam; most nincs.

Gyula: Tudod mit papa! én gondoltam valamit, hogy pénzed legyen a ponyra.

Papa: Ugyan mit gondoltál te lócsiszár?!

Gyula: Né tarts egy évig nevelőt mellettem. Ekkor meggazdálkodjuk a pony árát.

Ez is jó tanuló lehetett.

* * *

Kapitány: Jancsi te! itt egy huszas; hazudjál egyet.

Jancsi: Kérem alássan, hiszen az előbb kétőt tetszett ígérni.

HIRMONDÓ.

(k) A nmlt. belügyminiszterium által mult 1879. évi deczemberhóban, a megyei inségesek részére kiutalványozott 1000 forint segélyösszeg, a következő járások közt és arányban osztott ki a megyekormányzóság által: A kisvárdai járás kapott 300 forintot, a bogdányi 100 forintot, a felső-dadai 200 forintot, a tiszai 100 forintot, az alsó dadai 300 forintot.

* * * Erélyes és szívvél lélekkel hivatásának élő tanfelügyelőnk, mint halljuk Nagy-Kállóban 6, Tisza-Dobon pedig 2 izraelita zugiskolát csukott be ismét; s a tanköteles gyermekeket az ottani nyilvános iskolákbai járásra kötelezte minű-addig, amíg az illető izraelita hitközségek, maguk erejéből rendszeres s a törvény kívánalmainak megfelelő iskolát nyitni képesek lesznek.

(a. f.) Adóügyi statisztika 1879. év végével fenn maradt adóhátralékul az egész megyére nézve: 516,304 frt. 06 és fél kr. Ehhez adva az 1880. I. évnegyedre eső és a megelőző 1879.

évi adóhátralék aránya szerént kiszámított adó-tartozás esedékes részletét 233,596 frt. 89 krt; s a törlés levonása után mutatkozó utólagos elő-írás összegét 3485 frt. 72 krt.: az összes tartozás tett 753,386 frt. 67 és fél krt. Erre befizettetett januárhóban 48,335 frt. 51 és fél kr. Maradt tehát tartozás 1880. januárhó végével: 705,051 frt. 16 kr.

= A nyiregyházai és megyei korcsmák, mint hiteles helyről értesültünk, annyira rondák és piszkosak, hogy nemcsak a társadalmi jólétre, hanem a közegészségre nézve is veszélyessé váltak úgy, hogy ez állapotot okvetlen segíteni kell. Akinek füle van a hallásra: hallja!

(a) Bűnügyi statisztika. Mult januárhóban a nyiregyházai központi börtönben letartóztatva volt 233 fegyencz. Ebből elíteltetett 163, föllebbezés alatt van 40, vizsgálat alatt maradt 30. A kisvárdai járásbírósnál letartóztatva volt 24, elíteltetett 11, vizsgálat alatt van 13. A többi járásbírósnál még maig sem érkeztek be az ide vonatkozó adatok.

(k-a) A magyar kir. pénzügyminiszterum, az összes pénzügyi hatóságokat értesítette, hogy a kir. közjegyzők által bekívánandó anyakönyvi kivonatok azon esetben, ha a hagyatéki csekély értékű, vagy az illető örökösök szegények: bélyegmentesek.

(v) A helybeli zálog-kölcsön intézetnél elzalogosított, de annak idejében ki nem váltott zálogtárgyakat, az illető zálogtulajdonosok, a kezükön levő tértvény fölmutatása mellett, a nyiregyházai polgármesteri hivatalban, bármikor átvehetik.

* * * A nyiregyházai izraelita statusquo-hitközség zsinagógát szándékozik építtetni. Mint halljuk, a városhoz kervényt nyújtott be, a téglajárának leszállítása iránt. A tanács nem hajlandó megadni a kérelmet. Valószínűleg a képviselő fog benne dönteni. Ami az építkezést illeti, az nagyon is szükséges.

(§) Szabolcsmegye alispánja, a megyei inségesek nyomorának enyhítése céljából, a belügyminiszteriumtól 3000 forint segélypénzt kér.

(§) Kapcsolatban e hírrel megemlítjük, hogy eddig a következő községek szorultak állami segítségre: Veresmarth, Döghe, Berencs, Anarcs, T. Litke, Komoró, Dombbrád, Óntelek, Thass, Berkesz, Beszterecz, Gégény, Vis, Zalkod, Kis-Báka, Nagy-Báka és Polgár. A nyirbátori járásban eddig 7 község igényli a segélyt.

(b) Jákó és Eőr községek államsegély iránti kérelmük szintén fölérjesztett a multságú belügyminiszteriumhoz.

(B) Azt mondják: »A példa vonz«. Vajha Friedmau Vilmosné miskolci virslisnének nemes és utánzásra méltó közelebbi tette is, többeket vonzana maga után! A nevezett lelkes nő ugyanis, mint a »Borsod«-ból olvassuk, eddigelé háromszor fözetett a városi szegények részére s összesen 438 éhező egyént részesített jó és meleg ételben, köztük számos olyat, akik napokig nem ettek fött ételt. Az éhezőket jól tartani, csak pár napi éhség kínait is enyhíteni: valóban »nagy és szép gondolat«!

(«») A nyiregyházai kereskedők, hir szerént, holtöröket szándékoznak fölállítani, akik jelenkint a kereskedések előtt örködni fognak. A közelebbi boltfeltörések s a városi rendőrség bámulatos tehetetlensége következtében, kénytelenek maguk teljesíteni, bár nem közvetlenül, a rendőrség közelebségét. Ez bizony nem valami örvedetes hir.

gondónak látszott arra nézve, hogy öszszekelvén, valami önálló üzlethez fogjanak.

A jólelkű földes ur ezen szándékukat méginkább elősegíté azzal, hogy egyik falujában a korcsmáltatási jogot 3 évig bérnélkül kiadta Szepiéknek. Nagyon természetes, hogy boldogulniok kellett. Boldogultak is; mert néhány év mulva, már a jobb módúak közé lettek számítva a vidéken.

Még Róza anyjáról kell megemlékeznünk. E pokoli fajzat, Rózát egyetlen egyszer sem látogatta meg börtönében; nemhogy segítette volna valamivel szerencsétlenségében.

De az Isten meglátogatta. Róza kiszabadulása után pár év alatt minden marhája elhullott; vetését elverte a jég; házat feltörték s minden készpénzét és kötvényeit elvitték. A falu népe utálattal fordult el tőle. Ő maga megőrült s Budapesten az örültek házában halt meg.

Igy hoz ki a gondviselés a keserűből édest. Igy jutalmazza az ártatlan szenvedőket és bünteti a gonoszokat.

Immár végére értem elbeszélésemnek. Olvasóim előtt már most nyilván áll az e történeteske hőseinek élete és tettei. Itéljenek fölöttük s mondják meg önmagukban önmaguknak, hogy: melyik volt bűnösebb?

Erdővölgyi.

• Közegészségügyi személyzet Szabolcsmegyében. Mult 1879-edik évben, a közegészségügyi személyzet összesen 141 egyénből állott, akik közt 29 orvos-tudor, 19 orvos-sebész, 16 gyógyszerész és 77 okleves bába van. Megyei szolgálatban van fő- és járásorvos 8, körorvos 11, községi orvos 4, kórházi orvos 2, törvényszéki orvos 1, honvédorvos 3.

× Fábrián Ferencnek, megyénk egyik tudományosan művelt gazdaszának, egy szép és nemes czélzatu indítványáról van szerencsénk lapunk tisztelt olvasóit értesíteni. A gazdatisztek bucsuestélye alkalmával ugyanis, Budapesten a »Vadászkürte« szállodában, Fábrián Ferenc ur egy sanjyaru körülmények közzé jutott gazdatiszt segélyezésére hívta fel a jelenvolt gazdatisztek; akik is rögtön 70 forintot tettek össze és adtak át Kurzweil Henrik tiszadobi tisztartó ur kezéhez, kézbesítés végett. Az illető inséggel küzdő gazdatiszt iránti részvétből, fölkérjük mindazokat, akik emez adományokhoz járulni akarnak, sziveskedjenek a felajánlandó összeget Tisza-Dobra t. Kurzweil Henrik tisztartó urhoz beküldeni.

(§) Azt kezdik rebesgetni, hogy a tiszai vas-pályából Mátészalkának vezetendő mellék-vasut, nem mint tervezve volt és engedélyezve lett, Nyiregyházától Nagy-Kállón és Nyir-Bátoron át, hanem Debreczentől lenne kiépítendő. Mint halljuk ez új tervezetet Debreczen város törvényhatósága szülte el. Egy másik versio szerént azonban, kereskedelmi érdekek volnának a rugók, amelyek ez újabb eszmét mozgásba hozták. Hirszerént Nyiregyháza és N.-Kálló minden lehető elkövetnek, hogy az eredeti terv létesíttessék. Igen helyesen. Ily esetben még az áldozathozataltól sem kell visszariadni.

+ A »Hirlapíró kör«, mint a fővárosi lapokból olvassuk, folyóhó 15-ödikén végleg megalakult. Az egyletnek két czélja van. Az előforduló személyes kérdések kiegyenlítése s a magyarországi hirlapírók jövőjének az anyagi gondoktól való fölmentése. Mindkettő szép és nemes czél. E kör figyelme minden bizonynyal ki fog terjedni mindazon visszaélésekre is, amelyek különösen a vidéki lapok szerkesztése körül, naponkint észlelhetők. Igen észszerű volna, ha az alapszabályokat minden vidéki lapszerkesztőségnek megküldené az elnökség; hogy azokból tájékozást merítvén, a csatlakozási lépéseket mindegyik megtehesse.

(l) A »Szabolcsmegyei Közlöny« szerkesztője Maurer Károly, folyóhó 15-ödikén délután 2 és 3 óraközt, lapunk egyik munkatársát Adler Miklós urat, valószínűleg munkatársunk által a »Szabolcsmegyei Közlöny« szerkesztőjéhez intézett s lapunk 16-odik számában megjelent nyiltlevél miatt, a város legnyiltabb és föbb pontján, a rom. kath. templom mellett, egy bottal nyilvánosan megtámadta. Adler Miklós ur a bűvádi keresetet másnap azonnal benyújtotta a kir. törvényszékhez. Az eredményt annak idejében közölni fogjuk. Mi részünkről, bizonyos okok miatt, tartózkodunk a dologhoz bővebben szólni. Eleget beszél arról a közvélemény.

— Értesítés. A jövő jubiláris társas-estély folyó évi februárhó 28-án fog megtartatni a helybeli kised-óvoda helyiségében, amelyre a t. cz. község ezennel tisztelettel meghivatik. Belépti díj személyenként 40 kr. Fölülfizetések köszönettel fogadtatnak. Kezdeté 8 órakor. A rendezőség.

(a) A megyei főorvosi jelentésből leverőleg értesültünk, hogy a 7 éven alóli gyermekek halál-eseite aggasztó mérvet öltött leginkább a szegényebb családokban. Mint tudjuk, a közegészségi törvény büntetéssel rendeli sujtani azon szülőket, akik 7 éven alóli beteg gyermekeiket orvos által nem kezeletik. Nagyon természetes, hogy a szegények részére a gyógykezelés ingyen eszközöltetik. Hogy mégis oly nagy a halandóság az említett koru gyermekek közt, oka az: hogy a községi elüljáróság, a szegénységi bizonyítvány kiállítása körül nagyon szigoruan jár el. Ugy halljuk, hogy a szellérkunyhóval bírónak már nem adnak szegénységi bizonyítványt. Vagy ezáltal a község pénztárán akarnak segíteni? A gazdálkodás igen szép tulajdon, de itt a népességre is kell ám gondolni, ami egyik legfőbb közigazgatási szempont és országos érdek.

(sz.) Helyreigazítás. Lapunk közelebbi 16-dik számában tévesen volt jelezve, hogy Gégény község 200 frt államsegélyért folyamodott volna; mert tulajdonképen 2000 forintot kér. Igy is terjesztetett föl a nm. magy. kir. belügyminiszteriumhoz.

(v) Somogyi Rezsó ur, a kisvárdai állami elemi iskolai gondnokságról közelebb lemondván, utódján Harsányi Menyhért kisvárdai köz- és váltóüggyvéd neveztetett ki a tanfelügyelő ur által.

× Az ibrányi rom. kath. iskola, minthogy az épület falai már közel állanak az öszszedüléshez, a megyei tanfelügyelő ur buzgó intézkedése következtében, bezáratott.

□ A szabolcsi rom. kath. és ref. iskolák, tisztálatlan-ág miatt, szintén bezáratottak.

Hát oly gyenge, gyermekeg idegzet és alkat, mint Rózáé volt?!

Csodálatosak a Gondviselés utai.

A később elmondandók igazolandják, hogy Rózának nem volt szabad elveszni eme szenvedések sulya alatt.

Sokat szenvedett, mert nagyon szeretett. Vétkezett is, mert környezetében nem volt nemes érzésű lény, aki megvédte, vagy legalább viszatartotta volna az általa elkövetett botlásoktól és tévedésektől.

Az égben, ugy végezték, hogy Róza sokat, igen sokat szenvedjen; hogy megérjen, hogy képessé tétessék a rá várakozó boldogságra.

Ugy is lett!

Smied Róza bünperéből kitünvén Szepi ártatlansága, Róza elíteltetése után, pár hó mulva szabad lábra helyeztetett s haza ment szülőfalujába, ahol mint mártyr fogadtatott és becsültetett mindenki által.

Az ottani földes ur azonnal szolgálattal kínálta meg a becsültetes fiatal embert annál inkább; mert esküvel ígerte, hogy ha Róza kiszabadul, azonnal nőül veszi s helyrehozza mindazt, amit az ártatlan teremtés ellen vétett.

Mire Róza kiszabadult, Szepinek már néhány száz forint félretett pénze volt, amennyi épen ele-

ORSZÁGOS DOLGOK.

(m.) **A vizállásokra vonatkozó** mindenféle távirati tudósításoknak díjmentes továbbítását, a földmívelési, ipar- és kereskedelmi miniszterium elrendelte.

(E.) **Huszonhét milliós kölcsön** megkötése fölött alkudozik Szapáry Gyula pénzügyminiszter egy bécsi konzorciummal. Ez összeg a vízszabályozási társaságok számára szükséges. Azonkívül 15 millió fölött alkudozik Szeged részére, amelyből 6 millió opozíó magánemberek számára jut. Mindkét kölcsön jelzálogi lesz és amortizációval együtt alig kötetik többre 6 százalékos kamattal. A tárgyalások, mint Bécsből táviratozzák, végül közel állanak.

(F.) **A leköszönt horvát bán** helyébe gróf Pejacsevics László lép, aki a neki ismételt följánlott báni méltóságot, Ofelsége határozott kívánságára, el is fogadta. Egyik kiváló politikai lap szerint, Mazuránics lemondása azért történt volna; mert nem volt elég erős a horvát túlzó pátriótákkal szemben.

(M. F.) **A hazai borászat emelése** tekintetéből,

a földmívelési miniszterium intézkedett, hogy az ország borászati térképének kinyomatásán kívül, az ország bortermő közsegeinek vidékenkénti összeírása is eszközöltessék. Ezen kívül öszszegyűjtetnek a bortermelők czimeit s a termelt és eladó borok mennyisége. Ez igen üdvös intézkedés; mert így nemcsak a kormány lesz tájékozva a termésekről, hanem a külföldi borkereskedők is tömegesebben fognak a kormányhoz fordulni, az eladásra szánt bortermésekről biztos tudomást szerezni.

A NAGYVILÁGBÓL.

(M. F.) **Londoni hírek szerint**, a német hadügyminiszterium Berlin megerősítésének tervén dolgozik. A fővárost 20 erőddel akarják körülvenni. Előkelő katonai körök fölöslegesnek találják a hadügyminiszterium e tervét.

(D.) **Anglia Afghánisztán meghódítására** mindent elkövet. A hódítási harc nagy mérvben leendő folytatata végett, a készülétek már meg is tétettek.

(D. E.) **Az olasz parlament** ez évi ülészsaka f.

hó 17-én nyitattott meg a király által. A trónbeszéd, mint szokott lenni, a békét hangsúlyozta. Bár az európai hatalmakkal a legjobb lábon áll az ország; mindazáltal a hadsereg és a tengerészet erősítése szükségesnek mutatkozik.

ÜZLET.

A terménycsarnoknál bejegyzett árak:

Nyiregyháza, febr. 21. Rozs: métermázsánként 10.50 10.80 kr. 72, 73. kilogramm. 00 frt. 00. 00 00 kr
Buza: m. m. 12 frt 00, 12 frt. 50 kr. 77 78. kilogramm
12 frt 50 kr. 13 frt. 75. 75 kilogramm —, —
Árpa: m. m. 8 frt 00. 8.25 frt. 8 frt. 25. 8 frt 50 kr
Zab: 44—45 kilogrammos, 7.50 7 frt. 80 kr. 0 frt.
és 0.— frt. Tengeri új: m. m. 8 frt. 25 8.50 és 0 frt
00 kr. Köles: m. m. 7 frt. 60 7.80 — és — Pa-
szuly (tisza fehér) méter mázsa 10 frt. 25 10 frt. 75
— és — Mák: m. m. 24—25 ft. Szesz: nagyobb
menynységben 37. kisebb menynységben 36.

Felelős szerkesztő: **Kmethy István.**
Kiadó: **Léhnert Antal.**

NEUMANN HERMAN

fűszerkereskedő Nyiregyházán,

a megyeház, épület alatt a „Szabolcsi Hirlap”
kiadói hivatala mellett,

Ajánlja dűsan berendezett kereskedé-
sét, amely a rendes fűszer-árakon kívül,
csukorral, kávéval, olasz-rizzsel, friss
narancsal, valódi tokaji aszúborok-
kal és mindenféle déli gyümölcsökkel
el van látva.

A legjutányosabb árak felől biztosít-
ván a n. é. fogyasztó közönséget. (19 4 4)

GULYABELI MARHÁK ELADÁSA.

A gróf Dessewffy Miklós ó méltósága uradalmában következő gulya-
beli marhák jönnek f. évi marcius 7-kén reggeli 10 órakor, a vonatok megérkezte
után, a királyteleki vasuti állomásnál **önkéntes árverés** alá u. m.

1. drb. 5 éves bika	12 drb. 3 éves tehén
9. drb. 3 éves bika	8. drb. 1 éves üsző.
28. drb. öreg, részben hasas	25. drb. 4 éves ökör tiúó.

(29. 2—1) tehén
Akik netalán az árverelést megelőzőleg ohajtanának a fent irrt marhákból
venni: felkéretnek abbéli óhajításukat levélileg Debreczenbe czimezve, velem közleni.
Debreczen, febr. 17. 1880.

BAY BERTALAN.

Műkertészet.

Tisztelettel alulírott értesíti a helybeli és vidéki nagyérdemű közönsé-
get, miszerént műkertészetében (Nyiregyházán, Orosz-utca végén az erdőkapunál)

cserepes élővirágok és disznővények,

nemkülönb lakadalmi, vagy bármily ünnepélyes alkalomra izlésteljesen kiállított
festői csokrok, bármikor kaphatók és vidékre is megrendelhetők.

Nyiregyházán, 1880. februárhó 12.

Makar János,

műkertész.

(28 2—3)

Könyvkötészet.

Alulírott tisztelettel értesíti a n. é.
közönséget, mikép nála mindenféle, a
könyvkötészeti szakba vágó bármimemű
munka, a legjobban és legjutányosabban
és gyorsan elkészítetik. A műhely a leg-
ujabb izléssel és műszerekkel, gépekkel is
el van látva úgy, hogy a fővárosi bárme-
lyik hasonló könyvkötészettel sikerrel ki-
állja a versenyt.

Nyiregyháza, 1880. febr. 7.

Léhnert Antal.

könyvkereskedő.

Lak-bérbeadás.

A nagydebreczeni utcán a kisdedó-
voda-intézet szomszédságában levő új
épületben egy nagyobb szerű 4—5
szobából álló lakosztály f. évi Szt.-
György naptól hasznóbérbe kiadó. Ér-
tekezhetni Éles Lajos üveg- és por-
cellán kereskedőnél. (25 3—3)

Lak-bérbeadás.

A pazonyi utcai 792-ik számú ház-
ban, a jelenleg **FEST LÁSZLÓ** ur ál-
tal bérelt

BOLT

helyiség, úgy szintén ezen háznak a
zöldség piarczra szóló részében

két lakosztály

1880-ik év Sz.-György napjától bérbe
kiadó.

A feltételek megtekinthetők alol-
írotttnál.

Özv. Draskóczy Sámuelné,

(24 3—3) háztulajdonos.

SZABOLCSI HITELBANK.

A részvényesek a folyó 1880. évi marciushó 3-án délutáni 3 óra-
kor az intézet helyiségében tartandó

RENDES KÖZGYÜLÉSRE

ezenel meghivatnak.

N A P I R E N D:

- 1) Az igazgatóság évi jelentése.
- 2) A felügyelőbizottság jelentése az 1879. évi zárszámadásokról.
- 3) A lefolyt üzletév mérlegének megállapítása.
- 4) Az osztalék meghatározása.
- 5) Két igazgató választása.
- 6) 5 választmányi tag megválasztása.
- 7) Jegyzőkönyv hitelesítőinek megválasztása.

A részvényes csak azon részvénye alapján gyakorolhatja sza-
vazati jogát, mely a közgyűlést megelőzőleg legalább 3 hónappal nevére
átíratott s le nem járt szelvényekkel együtt, a közgyűlés előtt 3 nap-
pal a bank pénztáránál letéttetik.

A felügyelőbizottság által megvizsgált mérleg s annak jelen-
tése f. évi februárhó 19-től kezdve a bank helyiségében megtekinthető.

Nyiregyháza, 1880. februárhó 2-án.

AZ IGAZGATÓ TANÁCS.

(23 3—3)